

KRISTUS

VERDENS KONGE

RUNDSKRIVELSE AV PAVE PIUS XI

SÆRTRYKK AV ST OLAV
ST OLAVS FORBUNDSFORLAG, OSLO - 1926

Encyklika "Quas primas".

Til de ærverdige brødre patriarkene, primatene, erkebiskopene, biskopene og de øvrige ordinariere som har fred og enhet med den apostoliske stol.

Pave Pius XI.

Ærverdige brødre! Hilsen og apostolisk velsignelse.

I den første encyklika som Vi har rettet til alle katolske biskoper verden rundt ved begynnelsen av Vårt pontifikat, har Vi etterforsket årsakene til de kalamiteter som Vi så menneskeslekten betyngt og hjem søkt av. Vi minnes klart å ha pekt på to ting: At en så stor syndflod av onder har kunnet overskygge jordekretsen, det har sin grunn i at de dødeliges største del hadde utrangert Jesus Kristus og hans hellige lov så vel fra sine daglige vaner og sitt privatliv som fra hjemmene og fra de offentlige samfunns styrelse og anliggender. Dernest pekte Vi på fremtiden og sa: Det er aldeles utelukket at der noensinne skulle kunne gry for menneskene det sikre håp om varig fred mellom folkene, så lenge både de enkelte mennesker og statssamfunnene nekter å ta imot og vegrer seg ved å anerkjenne over seg Vår frelsers herredømme.

Vår formaning gikk derfor ut på at verdens redning bør søkes i Kristi fred og at den kun kan finnes i Kristi rike. Og Vi har lovet å ville gjøre alt hva som står i Vår makt for å stevne mot dette mål.

Vi sa: I Kristi rike. Vi var nemlig av den mening at der umulig kan arbeides mere effektivt på å tilveiebringe freden og å befeste den enn ved å gjenreise Vår Herres herredømme. Og der var virkelige tegn til stede som lot håpe på bedre tider: En velvillig og stadig voksende bevegelse blant folkene henimot Kristus og hans kirke som alene kan bringe frelse. En bevegelse som ga til kjenne at mange som hadde foraktet Frelserens herredømme og likesom hadde, vendt han rike ryggen, holdt På med skyndsomme skritt å vende tilbake til lydighetens plikter.

Og alt det som er hendt i løpet av det hellige år, alt det som er blitt gjort i dette evig minneverdige år - mon det ikke bidro meget til en forøket forherligelse av Kirkens stifter, Vår herre og høyeste konge? Det er vidunderlig i hvilken grad misjonsutstillingen har stimulert menneskenes tanker og hjerter og fylt dem med begeistring ved å se Kirkens daglige uavlatelige arbeide for utbredelsen av sin guddommelige brudgoms rike i alle land og selv på de mest fjernliggende øer i verdenshavene. Her lærte man å kjenne de store områder som er vunnet for den katolske tro ved dådskraftige og uovervinnelige misjonærers svette og blod. Og her kunne man også se hvor omfangsrrike de

regioner enda er som venter på å bli underlagt vår Konges frelsesbringende, milde herredømme. - Og de store folkeskarer som i jubelåret valfartet til den hellige stad fra alle verdens kanter under ledelse av sine biskoper og prester, hva siktet de alle til annet enn å lutre sine sjeler og ved apostlenes graver og foran Oss å bekjenne sin troskap mot Kristi rike for nå og for bestandig?

Og dette vår Frelsers herredømme syntes likesom omstrålet av nytt lys og ny glans, da Vi tilkjente seks bekjennere og jomfruer de himmelske herskarers æresbevisninger etter nøye å ha prøvet den heroiske grad av deres dyder. O, hvor Vår sjel ble fylt av glede og trøst, da en umåtelig folkemengde i St. Petersirkens glans utropte etter det høytidelige dekrets forkynnelse: "Tu Rex Gloriæ, Christe! Du, herlighetens konge, Kristus". Mens mennesker og stater, bortvendt fra Gud, går sin ruin og sin undergang i møte, oppfylte av gjensidig hat og tvedrakt, vedblir Guds kirke å rekke menneskeslekten det åndelige livs næring, avler og oppfostrer generasjoner av hellige menn og kvinner. Kristus opphører ikke med å kalle til sitt himmelske rikes evige lykksalighet alle dem som Han kunne regne blant sine beste undersåtter slektninger i sitt jordiske rike.

Dessuten ble det i det store jubileumsår også sekstenhundrede år siden synoden i Nikea. Med glede forordnet Vi at dette centenarium skulle feires med store høytideligheter, og Vi selv ville festlig minne denne begivenhet i den Vatikanske Basilika; og det så meget mere som hin synode definerte at den Enbårne var av samme vesenhet som Faderen, (consubstantialitas) og at alle måtte anerkjenne denne sannhet som hørende til den katolske troslære, og fordi hin synode også innflettet i sin trosbekjennelse eller sitt symbolum de ord "cujus regni non erit finis - der skal ikke være ende på hans rike", hvorved den stadfestet Kristi kongelige verdighet.

Således har dette hellige år på mere enn én måte gitt anledning til å illustrere Kristi rike. Derfor forekommer det Oss at Vi gjør en gjerning som i fremragende grad ligger for Vårt apostoliske embede, når Vi oppfyller de bønner av så mange kardinaler, biskoper og troende som enten enkeltvis eller i fellesskap er rettet til Oss, og avslutter dette hellige år med å innføre i den kristelige liturgi en særegen festdag til forherligelse av Vår herre Jesus, Kristus som konge.

Det her gjeldende anliggende fryder Oss i den grad, at vi føler trang til å drøfte det en stund med dere, ærverdige brødre! Deretter vil det være deres oppgave å tilrettelegge for folkets sans og fatteevne alt det Vi kommer til å si om den kult vi skylder Kristus som konge. det på den måte og i den hensikt at den årlige høytid Vi skal innføre må ledsages og følges av mangfoldige nyttige frukter for fremtiden.

Læren om Jesu Kristi kongedømme.

Det har allerede lenge vært alminnelig skikk og bruk i overført forstand å kalle Kristus konge, fordi Han i allerhøyeste grad og uten sammenligning overgår og overstråler på en ganske enestående måte alle skapte ting.

Således sier man om Ham at Han hersker, styrer og regjerer i menneskenes intelligens, ikke på grunn av at hans ånd overgår alle intelligenser i skarphet og ved omfanget av sin viten, men fordi Han selv er Sannheten og fordi alle dødelige er nødt til å øse sannheten hos Ham og å motta den av Ham i lydighet.

På samme måte sier vi om Ham at Han hersker i menneskenes vilje, ikke bare fordi der i Ham selv alltid er den fullstendigste og fullkomneste overensstemmelse mellom den guddommelige viljes hellighet og den menneskelige viljes tilsvarende integritet og hengivenhet, men også fordi hans innskytelser og impulser har en så mektig innflytelse på vår frie vilje at de formår å fylde den med den mest glødende begeistring, for alt edelt av hva art det enn kan være.

Endelig anerkjennes Kristus også som hjertenes konge, fordi hans kjærlighet overstiger alle våre begreper og hans mildhet og velvillige godhet trekker til seg sjelene; for det har aldri hendt og vil aldri noensinne hende i fremtiden at noen i den grad omfavnes av alle folkeferds kjærlighet som Kristus Jesus.

Men la os gå nærmere inn på saken! Det er da innlysende for alle at navnet konge og den kongelige makt absolutt - og det i ordets egentlige forstand - må tilkjennes Kristus som menneske. For alene i hans egenskap som menneske kan det sies at Kristus har mottatt av Faderen makten og æren og riket (Dan. 7, 13-14). Som Guds ord er Han jo aldeles av samme natur som Faderen og må Han derfor nødvendigvis, med naturnødvendighet, ha alt felles med Faderen og sitte inne med det høyeste og i alle måter absolutte herredømme over alle skapte ting.

At Kristus er konge, mon vi ikke leser det rett som det er i Skriftens hellige bøker? Han kalles nemlig den fyrste som skal utgå fra Jakobs hus og som av Faderen er sat som konge over Sion, hans hellige berg, og som skal få folkene som sin arv og jordens grenser som sin eiendom (Salme 2). Bryllupssangen priser Ham under skikkelsen og lignelsen av den rikeste og mektigste konge, som den sanne fremtidige konge over Israel og uttaler: "Din trone, o Gud, står fast evindeligen; ditt kongedømmes scepter er rettferdighetens scepter (Salme 44)."

Mange andre lignende skriftsteder vil Vi ikke anføre. Men ett sted kan Vi ikke la være å nevne, hvor der forutsies, likesom for klarere å markere Kristi kongelige kjennemerker, at hans rike skal være uten grense og utrustet med rettferdighetens og fredens smykker: "Oppgå skal i hans dager rettferdighet, og fredens fylde skal være. Og Han skal herske fra hav til hav, fra floden inntil jordkretsens ende." (Salme 71).

Hertil kommer profetenes enda utførligere utsagn, fremfor alt hin berømte profeti hos Isaias: "Et barn er oss født og en sønn er oss gitt, og herredømmet er lagt på, hans skuldre; og hans navn skal kalles den Underbare, Rådgiveren, Gud, den Sterke, fremtidens Fader, fredens fyrste. Hans herredømme skal økes, og freden skal være uten ende. Han skal sitte på Davids trone, og Han skal herske over hans rike, at Han skal befeste del og gjøre det sterkt formedelst rett og rettferdighet, fra nå av og i all evighet." (Is. 9, 6).

De andre profeter forutsier akkurat det samme som Isaias. Således, Jeremias, når han profeterer at der skal fremgå et rettferdighelens skudd av Davids rot, en Davids sønn som skal herske som konge og skal være vis og skal utøve rett og rettferdighet på jorden (Jer. 23,5). Likeså Daniel som forutsier at himmelens Gud vil stifte, et rike "som, ikke skal ødelegges i all evighet, men stå evindeligen" (Dan. 2, 44); og litt senere tilføyer den samme profet: "Jeg så i et nattesyn, og se der kom i himmelens skyer en som lignet Menneskesønnen og Han kom inn til den gamle av dage, og de førte Ham frem for Ham. Og Han gav Ham makt og ære og riket, og alle folk og stammer og tungemål skulle tjene

Ham; Hans makt er en evig makt, som ikke vil tas frå Ham, og hans rike skal ikke bli ødelagt" (Dan- 7, 13-14).

Og evangeliens hellige forfattere, har de ikke anerkjent og bevitnet som oppfylt hva som er blitt forutsagt av Sakarias (9, 9) om "den saktmodige konge" som skulle holde sitt inntog i Jerusalem som den rettferdige og som frelseren ridende på en aseninne og en aseninnens føll?

Den samme lære om Kristus som konge som vi bare i al korthet har anført etter skriftsteder i Det gamle testaments bøker, blir så langt fra svekket i Det nye testaments blad, at den tvert imot blir stadfestet på en herlig, strålende måte. Vi behøver i denne sak neppe å berøre erkeengelens budskap, av hvem jomfruen belæres at hun vil føde en sønn, som Gud Herren skal gi Davids, hans fars trone og som skal regjere i Davids hus evindelig og hvis rike ikke skal ta noen ende (Luk. 1, 32-33). Kristus selv vitner nemlig om sitt kongedømme ved hver given anledning, og tillegger seg både navnet konge og stadfester offentlig å være konge og uttaler høytidelig at der er gitt Ham al makt i himmelen og på jorden. Således når Han holder sin siste tale til folket om de belønninger og de straffer som de rettferdige eller de skyldige skal høste og som skal vare evig; likeså når Han svarer den romerske høvding som offentlig har stillet Ham det spørsmål om Han er konge og videre da Han etter sin oppstandelse betrodde apostlene det embede å lære og døpe alle folk. (Matt. 25, 31-40; Joh. 18,37; Matt. 28, 18). Hva annet betegnes i sannhet ved disse ord enn størrelsen av hans makt og uendeligheten av hans rike?

Tør det derfor undre oss, når Han som av Johannes (Apok. 1, 15) kalles "fyrsten over Jordens konger", bærer skrevet på sitt kledebon og sin lend: "Kongenes konge og herrenes herre", således som det ble åpenbart for apostelen i hin visjon av de ting som skal skje? (Apok. 19, 16).

Og i sannhet har Faderen innsatt Kristus som arving over alle ting. (Hebr. 1, 2) Og Han må herske inntil Han ved verdens ende har lagt alle fiender under Guds og Faderens føtter. (1 Kor. 15, 25).

Det var da en naturlig følge av denne alminnelige lære i den hellige skrift, at den katolske kirke som er Kristi rike på jorden, bestemt til å utbredes blant alle mennesker og alle folkeferd, endrektig måtte hylle sin opphavsmann og sin stifter i sin hellige liturgis årlige syklus med mangfoldige gudstjenestelige æresbevisninger, og det nettopp i hans egenskap som Konge og Herre og som kongenes Konge. Disse æresbevisninger, som i en vidunderlig vakker mangfoldighet av ord og uttrykk alltid gjengir den samme mening, har Kirken anvendt så vel i den gamle resitasjon av Davids salmer som i de eldgamle sakramentariet og i de daglige offentlige bønner til forherligelse av den guddommelige Majestet, og den anvender dem fremdeles den dag i dag ved ofringen av den uplettede hostie. Og det er ikke vanskelig i denne bestandige lovprisning av Kristus som Konge å oppdage den skjønneste samklang mellom den romerske og den orientalske ritus, så at også i denne henseende den kjente regel har sin gyldighet: Legem credendi lex statuit supplicandi, d. e. kirkens måte å be på er en hevd på eller gir et lovmessig uttrykk for hva kirken tror.

Hva nå det fundament angår som denne vår Herres verdighet og makt hviler på, så bemerker Kyrillus av Alexandria treffende: "For å si det med ett ord, Jesus Kristus besitter herredømmet over alle skapninger, ikke ved maktanvendelse og ikke ved andre slags midler, men ifølge sin vesenhet og sin natur" (In Luc. 10). Jesu Kristi herredømme støtter nemlig på den vidunderlige forening av både den guddommelige og den menneskelige natur i Kristi guddommelige person som kalles den

hypostatisk forening. Derav følger at Kristus ikke alene må tilbedes som Gud av både englene og menneskene, men at så vel englene som menneskene må underkaste seg også Hans herredømme som menneske og må være Ham underdanige i lydighet, for Kristus tilkommer makten over alle skapninger uten videre allerede ifølge den hypostatisk forening.

Men kan der da gis noe behageligere og mere tiltalende for vor, tanke enn den overbevisning at Kristus hersker over os ikke bare i kraft av en medfødt rett, men også i kraft av den rett Han har ervervet ved å fullføre vår forløsning? Måtte dog alle de glemsomme mennesker erindre og overveie hvilken høy pris vi har kostet vår forløser: "Dere er forløste ikke med forgjengelige ting, med gull eller sølv, men med Kristi dyrebare blod som et feilfritt og lyteløst lams" (1 Petr. 1, 18-29). "Dere er ikke deres egne; for dere er dyrt kjøpte" (1 Kor. 6, 19-20). "Selv våre legemer er Kristi lemmer" (1 Kor. 6, 15).

Kristi kongedømmes natur og vesen.

For i all korthet å forklare Kristi kongedømmes kraft og natur er det nok å fremheve at det består i en tredobbelt makt. Uten denne tredobbelte makt kunne et sådant herredømme neppe fattes. De av den hellige skrift øste vitnesbyrd beviser mere enn tilstrekkelig vår Frelsers universelle herredømme, og det er en katolsk trossetning at Jesus Kristus er git menneskene som den Frelser de må stole på og samtidig som den lovgiver de må adlyde. (Cone. Trid. Sess. VI, can. 21). - De hellige evangelier forteller ikke bare at Han har gitt lover, men de fremstiller Ham som den vedvarende lovgiver: Kun om dem som holder disse hans forskrifter, erklærer den guddommelige Mester ved forskjellige anledninger og i forskjellige vendinger, at det er dem som beviser at de elsker Ham og vil forbli i Hans kjærlighet. (Joh. 14, 15 - 15, 10). - At også dømmemyndigheten er overgitt Ham av Hans Far; det har Jesus Kristus selv vitnet, om foran jødene, da de anklaget Ham for å ba skjendet sabbatshvilen ved den vidunderlige helbredelse av et lamt menneske: "For Faderen dømmer ikke noen, men har gitt Sønnen al dom." (Joh. 5, 22). - Deri er også innbefattet - for den sak lar seg ikke adskille fra domfellelsen - at Han med den rettsmyndighet som er Ham egen kan tilkjenne menneskene i levende live belønningen eller idømme dem straffer. - At dessuten den makt som kalles den eksekutive må tillegges Kristus, det er selvsagt, da det jo er nødvendig at alle i lydighet må bøye seg under Hans herredømme, og at ingen kan komme unna, når engang dommen er felt og kunngjort over de gjenstridige.

At den slags kongedømme i fortrinnsgrad både er åndelig og befatter seg med åndelige saker, det viser med al ønskelig klarhet de ovenfor anførte bibelsteder, og den Herre Kristus selv stadfester det ved sin måte å handle på. Da nemlig ved mere enn én anledning jødene, ja selv apostlene, ved en feiltakelse mente at Messias skulle gjenerobre folkets frihet og gjenreise Israels kongedømme, har Han bortveiret og kullkastet denne fåfengte innbilning og forventning. Likeså da den av forundring grepne folkemasse omgav Ham og ville utrope Ham til konge, har Han unndratt seg både denne tittel og denne ære ved å ta flukten og skjule sig, Og endelig har Han erklært foran den romerske landshøvdings tribunal at "Hans rike ikke var av denne verden."

Dette Kristi rike fremstilles slik i evangeliene at menneskene ved botsøvelser skal forberede seg til å tre inn i samme, og de kan ikke annerledes tre inn enn formedelst troen og dåpen - hvilket sakrament, skjønt en utvortes handling, dog allikevel antyder og bevirker den indre gjenfødelse. Dette rike står alene i opposisjon til Satans rike og til mørkets makt; og det forlanger av sine

tilhengere ikke bare at de løsriver sitt hjerte fra de jordiske rikdommer og goder og at de foretrekker sedenes mildhet og tørster og hungrer etter rettferdighet, men også at de forneker seg selv og bærer sitt kors.

Da nå Kristus i egenskap av forløser har ervervet seg Kirken ved sitt blod og i egenskap av prest har ofret seg selv og ennå ofrer seg bestandig som sonoffer for syndene, hvem innser da ikke at også Hans kongelige verdighet må ha del i og iføre seg karakteren og naturen av begge nevnte egenskaper eller embeder?

Forøvrig ville den ta stygt feil som ville frakjenne Kristus som menneske herredømmet over hvilke som helst sivile saker, da Han av Faderen har fått den mest absolutte rett over de skapte ting, og det på en slik måte at alt er underkastet hans vilje og forgodtbefinnende.

Ikke desto mindre har Kristus så lenge Han levde på jorden helt avholdt seg fra å utøve den slags eiendomsrett og herredømme. Og likesom Han fordem har foraktet besittelsen av og befatningen med menneskelige eiendeler, således tillot Han den gang og tillater Han i våre dager at de som eier disse ting uforstyrret beholder sin eiendomsrett. Meget godt kan man herpå anvende de ord av en kirkelig epifanihymne: "Ei krever Han din kongestol (Herodes') som er all livets nådesol" og utdeler himmelske kongeriker.

Kristi kongedømme er universelt.

Således omfatter vår Frelses herredømme alle mennesker. Vi gjør derfor følgende ord av vår uforglemmelige forgjenger Leo XI til våre egne: "Kristi rike utstrekker seg ikke bare over de katolske folkeferd eller på hine som ifølge dåpen juridisk tilhører Kirken, skjønt villfarende meninger nå fører dem på avveier eller skismatisk adskillelse fjerner dem fra kjærligheten; nei, Kristi rike omfatter også alle dem som ingen andel hai, i den kristelige tro, så, at hele menneskeslekten i sannhet står under Jesu Kristi herredømme." Og hva denne sak angår, så gjøres der ingen forskjell mellom de enkelte individer og de hjemlige eller borgerlige samfunn; for selv om menneskene har forenet seg og danner sivile samfunn, så står disse samfunn ikke mindre under Kristi makt enn det er tilfellet for hvert enkelt menneskes vedkommende. Den private så vel som den offentlige velferd har jo sandelig, den samme kilde tilfelles: "Og der er ikke frelse i noen annen; for der er ikke gitt menneskene noe annet navn under himmelen, hvorved det bør oss å werde frelste." (Ap. gj. 4, 12). Kristus alene er opphavsmann til sand velferd og lykke så vel for den enkelte borger som for statene. Med rett sier den hellige Augustinus (Ep. ad Macedonium c. 111): "Det går ikke an å søke en anden kilde for statens og en anden for menneskets lykke, da staten (samfunnet) jo ikke er annet enn sammenslutningen av en mengde av samme tendenser besjelede mennesker. "Vil derfor nasjonenes styrere bevare sin autoritet uskadd og fremme og øke fedrelandets vel, da bør de ikke vegre seg ved å yte Kristi herredømme offentlig ærbødighet og offentlig lydighet og hengivenhet både selv og ved folket som sådant. For hva Vi i begynnelsen av Vårt pontifikat har skrevet om den betydelige svekkelse av den rettslige autoritet og av respekten for den offentlige makt, det passer ikke mindre og kan fullt ut anvendes også på de nåværende tider: "Man har" - så klaget Vi - "utrangert Gud og Jesus Kristus av lovgivningen og av det offentlige liv. Man har således gitt det utseendet av at autoriteten ikke kom fra Gud, men fra menneskene. Følgen derav ble den at selve grunnvollene og fundamentet for autoriteten styrtet sammen. Men derved var hovedgrunnen fjernet som kunne gjøre det innlysende hvorfor de ene skulle ha rett til å befale og de

andre plikt til å adlyde. Derved måtte hele det menneskelige samfunn komme til å vakle, da det ikke lenger hvilte på noen solid søyle og støtte." (Ene. Uhi arcano).

Fordelene ved å anerkjenne Kristi kongedømme.

Dersom da menneskene både privat og offentlig ville anerkjenne Kristi kongelige makt, så ville hele det borgelige samfunn derved nødvendigvis overstrømmes av utrolige velgjerninger, så som rettferdig frihet, disiplin og ro, enighet og fred. For likesom Vår Herres kongelige verdighet fortjener fyrstenes og styernes menneskelige autoritet en viss religiøs vikselse, således adler den også borgernes plikter og deres lydighet. Derfor har apostelen Paulus ganske vist oppfordret hustruene og tjenerne å ære Kristus i sin mann, i sitt herskap, men samtidig har han dog formået dem at de skulle adlyde dem, ikke i deres egenkap som mennesker, men ene og alene fordi de er Kristi stedfortredere; for det er uverdige for mennesker som er forløste av Kristus å tjene andre mennesker: "Dere er dyrt kjøpte; bli ikke menneskers trelle.")1 Kor. 7, 23).

Når fyrstene og de lovlig valgte magistratspersoner er overbevist om at de befaler, ikke så meget i kraft av sin egen rett, men meget mere ifølge mandat og som Stedfortredere for den guddommelige Konge, da forstår enhver straks hvilken hellig og vis bruk de vil gjøre av sin autoritet og i hvor høy grad de vil ta hensyn til det allmenne vel og til sine undergivnes menneskelige verdighet, når de gir og håndhever lover.

På den måte vil ganske sikkert ro og orden blomstre og bli stabil, siden enhver årsak til opprør er fjernet. La så være at borgeren i fyrsten og i de øvrige styrelser av staten ser mennesker som er hans like eller som av en eller annen grunn er uverdige og foraktelige, så vil han dog ikke derfor unndra seg deres herredømme, så sant han ser i dem fremstillet bildet og autoriteten av gudmennesket Kristus.

Hva dernest enighetens og fredens oppgave og plikter angår, så er det aldeles innlysende, at de dødelige i desto større grad blir seg det fellesbånd bevisst som knytter dem sammen, jo videre et rike utbreder seg og jo mere det vedkommer menneskeslekten i hele dens omfang. Denne bevissthet tjener og avskjærer på den ene side de hyppige konflikter og forminsker og formilder på den annen side disse konflikters råhet for alles vedkommende. Når da Kristi rike, som det rettelig omfatter alle, også i virkeligheten omfatter dem, hvilken grunn kan vi da ha til å fortvile over ikke å kunne oppnå den fred som fredens Konge har bragt på jorden? Den Konge, sier Vi, som kom "for å forlike alt, som ikke kom for å la seg betjene av andre, men for selv å tjene andre, og som, skjønt Han var alles Herre, dog har oppstillet seg som ydmykhetens mønster og har forenet sitt hovedbud med budet om kjærligheten og dertil sagt: "Mitt åk er søtt og min byrde er lett."

Å, for en lykke det ville være oss forunt å nyte, hvis de enkelte mennesker, familier og stater ville la seg styre av Kristus! Da kunne man, for å bruke de ord som Vår forgjenger Leo XIII for 25 år siden har rettet til alle biskoper i hele verden, lege så mange sår, da ville enhver autoritetsrett atter oppblomstre i sin opprinnelige kraft, da ville fredens goder vende tilbake, og sverdene og våpnene ville falle av hendene, med det samme alle mennesker beredvillig ville anta Kristi herredømme og vise Ham lydighet, med det samme enhver tunge ville bekjenne at Jesus Kristus er i Gud Faders herlighet. (Ene. "Annum sanctum" av 25. mai 1899).

For at de omtalte og i så høy grad attråverdige fordeler i desto rikere fylde må mottas og med desto, større stabilitet må forbli det kristelige samfunns. egenhet, bør kjennskapet til vår Frelzers kongelige verdighet få den størst mulige utbredelse.

Til å fremme dette mål synes intet å være bedre skikket enn

innstiftelsen av en egen og spesiell festdag for Kristus som Konge.

Og i sannhet, når det gjelder å gjennomsyre folket med saker angående troen og formedelst dem å løfte folket til livets indre gleder, da øver de årlige høytider til minne om de hellige mysterier langt større innflytelse enn selv de viktigste dokumenter av hvilken som helst art som utgår fra det kirkelige læreembede.

For disse dokumenter falder som oftest i færre og kun i lærdere menns hender, mens slike festdager derimot slår inn hos alle troende og belærer dem. Hine dokumenter taler så å si kun én gang, de kirkelige festdager derimot hvert eneste år og i all fremtid. Dokumentene påvirker fremfor alt menneskenes forstand, festdagene derimot både forstand og hjerte, d. v. s. hele mennesket på en hellbringende måte. Det er jo en grei sak: Da mennesket består av sjel og legeme, så må det bevegges og oppildnes formedelst festdagens utvortes høytidelighet slik at det ved de vekslende ritters skjønnhet i større fylde innstiger de guddommelige fordommer og forvandler dem i sitt kjød og blod; da blir disse mysterier på den måte hjelpemidler til fremgang i menneskets åndelige liv.

Forøvrig fremgår det av kirkehistoriens dokumenter at sådanne fester i århundrer løp ble innført, den ene etter den anden, alt ettersom det syntes nødvendig og nyttig for det kristelige folk. Det var f.eks. tilfellet når folket måtte styrkes i en felles fare eller måtte vernes mot heresienes snikende villfarelser eller i høyere grad skulle bevegges og oppflattes til å minnes med hellig iver og i from takknemlighet noen troshemmelighet eller noen annen velgjerning av den guddommelige godhet.

På den måte begynte man fra den kristelige tidsalders første århundreder av å minnes martyrene i de hellige riter. Den gang pintes nemlig de kristne på det verste, og derfor skulle høytidelighetene til ære for martyrene, som den hellige Augustin sier, være en oppmuntring til å lide martyriet. (Sermo 47, de Sanctis). Likeså forholder det med de liturgiske æresbevisninger som senere ble gitt bekjennerne, jomfruene og enkene; disse kirkelige utmerkelse var fortrinnsvis midler til å oppildne de troende til å utøve disse dyder som var like nødvendige også i fredstidene.

Men fremfor alt har de festlige høytider som ble innstiftet til ære for den saligste Jomfru, hatt den virkning at det kristelige folk ikke bare med større religiøs ærefrykt hyllet Gudsmoderen og den beskytterinne som alltid er til hjelp beredt, men at det også elsket henne med større varme som den mor som var etterlatt dem av Frelseren som ved testament.

Blant de velgjerninger som fremgikk av den offentlige og legitime kult til ære for Guds mor og for helgenene i himmelen, bør ikke på siste plass oppregnes at kirken til enhver tid ubeseiret har rystet av seg

heresienes og villfarelsenes pest.

På dette området må vi beundre det guddommelige forsyns planer: Gud som i høyeste grad er fremsynt, pleier å vinne ut noe godt selv av det onde. Derfor lot Han det skje at enten troen og

fromheten ble slapp blant folkene, eller at falske doktriner la snarer for den katolske sannhet; dog alltid med det resultat at den katolske sannhet kom til å stråle i fornyet glans og at troen og fromheten hos folket, etter å ha avrystet lunkenheten, kappedes i å nå større og helligere høyder. Når vi således bare holder os til mindre fjerne tider og betrakter de fester som er blitt opptatt i liturgiens årlige kretsløp, da ser vi sandelig at disse nye høytidsdager har hatt en lignende opprinnelse og har frembrakt lignende frukter.

Ta f.eks. Kristi legemsfest. Andakten og kultusen til det Allerhelligste Sakrament var falmet. Nå ble Kristi legemsfest innført, og det ble forordnet at der skulle holdes imponerende høytideligheter åtte dager igjennom og det med utfoldelse av all mulig prakt, med bønner og gudstjenester i hele oktaven, for derved å kalle folkene tilbake til deres første iver og bevege dem til å yte Frelseren den skyldige offentlige tilbedelse.

Eller ta Jesu helligste hjertes fest. Den ble innført nettopp i den tid da menneskenes hjerter frøs til bunn og ble skremt bort fra Guds kjærlighet og frelsens håp ved jansenistenes surlatenhet og nedstemmende strenghet.

Når Vi da nå har forordnet at Kristus skal æres som Konge overalt i den hele verden hvor det katolske navn ljomer, så vil Vi nettopp derved både tilfredsstille en i våre tider eksisterende trang og samtidig anviser et fortrinnsbotemiddel mot hin pest som smitter det menneskelige samfunn.

Vår tids pest

er den såkalte laicismus med sine villfarelser og sine ugudelige planer.

Dere vet vel, ærverdige brødre, at denne forbrytelse (scelus) ikke er modnet på én dag. Den lå tvert imot alt lenge gjemt i statenes årer: Man har begynt med å nekte Kristi herredømme over alle folkeferd. Man har dernest nektet Kirken den rett som flyter av selve Kristi rett, nemlig Kirkens rett til å lære menneskene, til å gi love, til å styre folkene, naturligvis for å føre dem til den evige salighet. Så har man etter hvert mannjevnet Kristi religion med de falske religioner og har på en aldeles nedverdiggende måte satt den på samme trin som disse. Man gikk videre og underkastet Kirken den sivile makt og overlot den nesten til fyrstenes og magistratpersonenes vilkårlighet. Enda lenger bort fra sannheten gikk de som mente at man burde erstatte den guddommelige religion med en viss naturlig religion, en viss naturlig følelse i sjelen. Ja, der gas endog stater som mente å kunne unnvære Gud så at deres religion bestod i ugudeligheten, og i Guds totale tilsidesettelse.

Dette frafall fra Kristus både for de enkelte borgeres og for statenes vedkommende har sannelig båret

såre bitre frukter,

og det meget ofte og meget lenge. Vi har beklaget dem i Encyklikaen Ubi arcano, og Vi beklager dem atter i dag: Vi sikter til tvedraktens overalt utsådde sæd og til hine flammende luer av misunnelse og rivalitet blant folkene som ennå den dag i dag forvolder så stor forsinkelse i arbeidet for tilveiebringelsen av freden. Vi sikter til begjærlighetenes umåtelighet som så ofte skjuler seg under det offentlige vel og fedrelandskjærlighetens maske.

Vi sikter til den av samme kilde avledede strid blant borgerne og til hin blinde og grenseløse egenkjærlighet hvis eneste mål er personlig velvære og fordel, og som da også måler alt og alle med denne målestokk. Vi sikter til den fullstendig ødelagte huslige fred som følge av de gjeldende plikers forglemmelse og forsømmelse, og til familielivets sammenbrutte fellesskap og stabilitet. Endelig sikter Vi til det menneskelige samfunn som er rokket i sine grunnvoller og bærer hen mot sin undergang.

Den høytid til ære for Kristus-Kongen som heretter skal feires hvert år, inngyder Oss imidlertid det beste håp om at det menneskelige samfunn vil skynde seg med, som Vi ønsker det, å vende tilbake til vår elskeligste Forløser.

Katolikkenes plikt,

vil det riktignok være å modne og tilskynde denne tilbakevenden ved sin aksjon og sitt arbeide. Men det synes å sære mange katolikker hverken innehar den rimelige plass eller nyter den tilbørlige autoritet i hva man kaller det sosiale samliv, noe som er mindre ærefullt for dem som går i spissen med sannhetens fakkell.

Denne situasjon er kanskje forårsaket ved de godes sendrektighet eller fryktaktighet som avholder seg fra å kjempe imot eller som gjør altfor vek motstand. Derav følger så nødvendigvis at Kirkens fiender går på med desto større dristighet og forvovenhet.

Men når de troende engang overalt har forstått at det er deres plikt å kjempe både tappert og bestandig under Kristus Kongens fane, da vil apostolatets ild unnfanges i dem, og da vil de med hellig iver gå ut på atter å forlike med sin Herre de forførte eller uvitende sjeler, og da vil det være maktpåliggende for dem å sørge for at Kristi rettigheter bevares uavkortet.

Og dessuten ser det ikke ut til at den årlige høytid til ære for Kristus Kongen, som skal feires hele verden over, mektig vil bidra til å fordømme den slags offentlige opprør som laicismen har avlet, ikke uten stor skade for samfunnet, og til å skaffe helsebot på en eller annen måte? Jo mere man nemlig forbigår vår Frelsers søtteste navn med høyst uverdigg taushet i de møter som skal holdes nasjonene i mellom og i parlamentene, desto mere høylydt bør dette navn forkyndes som med én munn, og i desto videre kretse bør Kristi kongelige verdighet og makts rettigheter hevdes.

Og er det ikke merkverdig? Like fra det siste århundre lakkett mot enden, ser Vi veien på en lykkelig og fortrinnslig måte banett vei for innførelsen av denne festdags høytideligholdelse:

Ingen er nemlig uvitende om hvorledes denne kult med visdom og klarhet ble forsvart i en rekke bøker, som utkom i alle verdensdeler på mange forskjellige språk.

Og alle vet likeså at Kristi herredømme og Kristi rike er blitt anerkjent ved hin fromme skikk, at så å si utallige hjem har innviet og overgitt seg til Jesu aller helligste hjerte. Og det er ikke bare hjemmene som har gjort dette, men også byer og kongeriker. Ja endog hele menneskeslekten er på en lykkelig måte blitt innviet til det samme guddommelige hjerte i det hellige år 1900 etter Leo XIII's initiativ og ledelse.

Heller ikke bør det faktum forbigås med taushet, at de talrike eukaristiske kongresser som i vår tid pleier å bli avholdte, ganske vidunderlig har fremmet den høytidelige stadfestelse av denne Kristi kongelige makt over hele det menneskelige samfunn. Disse kongresser blir nemlig sammenkaldt for at de troende i de enkelte bispedømmer, regioner og nasjoner, ja selv folk fra alle verdens kanter i fellesskap, må hylle og tilbe den under de eukaristiske slør skjulte Kristus Konge. Og disse kongresser har til hensikt ved de taler som holdes på møtene og i templene, ved den felles tilbedelse av det offentlig utstilte høyhellige Sakrament, ved praktfulle foranstaltninger å hilse og tiljuble Kristus som den Konge som er skjenket oss fra himmelen. Med god føye kunne man si at det kristelige folk, tilskyndet likesom av et guddommelig instinkt, vil føre aeni.ne Jesus som de ugudelige mennesker nektet å ville motta da Han kom i sin eiendom, ut av gudshusenes stillhet og av den et skjulesteds lignende bopel, for å kjøre Ham som en triumfator på triumfvognen gjennom byenes gater og for å gjeninnsette Ham i Alle Hans kongelige rettigheter.

Og i sannhet! Det hellige år som iler sin ende i møte, byr Oss en overmåte velkommen anledning til å utføre den her kunngjorte hensikt: Den allgode Gud har nemlig henvendt de troendes hjerter og tanker til de himmelske goder som overgår al forstand, og har atter enten beriket dem med sin nådes gave eller gitt dem ny kraft til å vandre videre på den rette sti og nye impulser til å strebe etter fullkomnere ting. Om Vi da tar hensyn til de mange ansøkninger som er rettet til Oss eller Vi betrakter begivenhetene i det store jubileums forløp, så finner Vi rikelig grunn til den antagelse, at nå endelig er den av alle så etterlengtede dag frembrutt, på hvilken Vi kan forkynde at Kristus ved en egen og særskilt fest bør forherliges som

konge over hele menneskeslekten.

Denne guddommelige konge, i sannhet så vidunderlig i sine helgener, har nemlig i dette år, som Vi sa i begynnelsen mottatt en herlig hyllest derved at en ny skare av hans stridsmenn er blitt opphøyet med himmelske æresbevisninger. I det samme år blev det muliggjort for alle å beundre de seire som evangeliets forkynnere har vunnet for Kristus ved å utbrede hans rike - takket være den overordentlige utstilling av forskjellige ting som illustrerte de møysommelige arbeider på misjonsmarken. Og i det samme år endelig har Vi ved høytideligholdelsen av århundredeminnet om det nikenske kirkekonsil kommet i hu stadfestelsen av det menneskevordne Ords vesenslikhet med Faderen - et troens mysterium som den samme Kristi herredømme over alle folk hviler på som på sitt fundament.

Derfor innstifter Vi i kraft av Vår apostoliske autoritet **festen for Vår Herre Jesus Kristus som konge**. Og Vi vil at denne fest skal feires hvert år overalt, på den hele Jord på den siste søndag i oktobermåneden, den søndag nemlig som umiddelbart går forut for allehelgensfesten.

Dessuten forordner Vi at der på samme dag skal fornyes

menneskeslektens årlige innvielse til Jesu allerhelligste Hjerte.

som vår uforglemmelige forgjenger Pius X hadde befalt skulle gjentas hvert eneste år.

Bare for dette års vedkommende vil Vi at denne fest skal feires 31. ds., idet Vi selv på denne dag vil holde en pontifikalgudstjeneste til forherligelse av Jesus Kristus som konge, og vil da forordne at den samme innvielse til Jesu allerhelligste Hjerte må finne sted i Vårt nærvær.

Vi synes ikke å kunne avslutte det hellige år på en bedre eller mere passende måte. Og Vi tror heller ikke å kunne gi Kristus, tidenes udødelige konge, et større bevis på Vårt hi ertes takknemmelighet hvori Vi også inneslutter hele den katolske verdens takknemlige sinnelag - for de velgjerninger som i denne hellige tid er blitt ydet Oss, Kirken og alle katolske kristne.

Der foreligger heller ikke noen grunn, ærverdige, brødre, til utførligere å forklare dere av hvilken årsak Vi har dekretert at Jesu Kristi kongefest skal feires adskilt fra andre fester, hvori der allerede er innesluttet en viss antydning og festligholdelse av denne Vår Herres kongelige verdighet. Det er nok å gjøre oppmerksom på ett faktum: Riktignok er det så at Kristus i alle disse fester er hva man kaller festens materielle emne, men det formelle emne er allikevel aldeles forskjellig fra Kristi kongelige makt og kongelige tittel. Når Vi dessuten har henlagt denne fest på en søndag, så er grunnen den at ikke alene presteskapet - skal bringe den guddommelige konge sin hyllest ved den liturgiske offerhandling i og ved de prestelige bønner og salmer, men også folket skal være fri for de sedvanlige sysler for å kunne gi Kristus et strålende vitnesbyrd om sin hyllest og sin tjenestevillighet, oppfylt av en hellig fryds sinnelag. Den siste søndag i oktobermåneden forekom Oss å passe best til festligholdelsen av denne høytid, fordi kirkeårets løp med denne søndag nesten avsluttes. På den måte blir mysteriene i Jesu Kristi liv, hvis ihukommelse før i årets løp er blitt feiret, likesom fullendt og kronet ved Kristi kongedømmets høytid; og før Vi feirer alle helgeners forherligelse, forkyndes og prises Hans herlighet som triumferer i alle helgener og utvalgte.

Deres oppgave skal det derfor være, ærverdige brødre, og deres andel å sørge for at der forut for den årlige høytid på bestemte dager prekes for folket i de enkelte menigheter. Ved disse prekener blir folket nøyaktig undervist og formanet angående festens vesen, betydning og viktighet, for at det skal innrette sitt liv slik, at det er hine verdig som trofast og med iherdig iver underkaster seg den guddommelige konges herredømme.

Vi finner imens velbehag i, ærverdige brødre, ved slutningen av denne rundskrivelse å meddele dere i korthet, hvilke frukter Vi endelig ønsker og lover Oss av denne offentlige høytideligholdelse av Kristi kongedømme;

frukter som gavner så vel Kirken som det borgerlige samfunn og de enkelte troende.

Ved disse æresbevisninger som skal ytes det guddommelige herredømme, må menneskene sandelig atter minnes at Kirken, så sant den av Kristus er konstituert som et fullkomment samfunn krever, og det tilvisse med en medfødt rett, som den ikke kan gi avkall på, full frihet og ukrenkelighet fra den borgerlige makts side; likeså må de huske at Kirken, ifølge den samme guddommelige innstiftelse, ikke kan være avhengig av noen fremmed vilkårlighet når den røkter det embedsverv Gud har betrodd den: å lære, å styre og å føre til den evige lykksalighet alle dem som hører Kristi rike til.

Ja, den samme fritid må staten dessuten innrømme hine religiøse ordener og kongregasjoner av begge kjønn som er de kirkelige hyrders dyktigste medhjelpere og som av alle krefter anstrenger seg for å utbre og befeste Kristi rike: De gjør det ved å bekjempe verdens tredobbelte begjærighet formedelst de hellige løfters religiøse overholdelse; de gjør det ved selve det fullkomnere liv som de fører og hvorved de bevirker at den hellighet, som den guddommelige Stifter ville skulle være Kirkens fremragende kjennetegn, til stadighet og med stedse større glans lyser og stråler for alles øyne.

Og hva statene angår, så vil den hvert år igjen fornyede høytideligholdelse av denne festdag påminne dem om at likesom privatpersonene er forpliktet til offentlig å bringe Kristus sin hyllest og være Ham lydige, således hviler den samme forpliktelse også på magistratspersonene og på statenes styrere. Disse vi av denne høytid bevegtes til atter å tenke på hin siste dommedag, da Kristus - ikke bare kastet ut av staten, men også forsømt eller ignorert med forakt - på det strengeste vil hevne så store injurier; for hans kongelige verdighet, fordrer at hele staten skal ordnes etter de guddommelige bud og de kristelige grunnsetninger - og det så vel i lovgivningen som i rettens håndhevelse og ikke, minst også i ungdommens oppdragelse etter den sunde lære og den kristelige morals uavkortede krav.

Enn videre! Hvilken vidunderlig kraft og dyd vil de Kristustroende ikke kunne øse av disse tings overveielse for å danne sine sjeler etter det kristelige livs ekte grunnsetninger! For når all makt i himmelen og på jorden er gitt Kristus Herren; når de dødelige, gjenløste ved Hans såre dyrebare blod, underkastes Hans herredømme, likesom i kraft av en ny rettskilde; når endelig denne makt omfatter hele den menneskelige natur, fremgår derav med full klarhet at der ikke finnes i oss noen som helst evne som kan dra seg unna dette kongelige herredømme. Kristus må derfor herske i menneskets forstand, hvis plikt det er fullkomment å underkaste seg og fast og standhaftig å samtykke i de åpenbarte sannheter og i det hva Kristus, har lært: Kristus må herske i menneskets vilje, hvis plikt det er å adlyde de guddommelige lover og forskrifter. Kristus må herske i sjelen, hvis plikt det er å tilsesette de naturlige begjæringer for å elske Gud over alt og å vedhenge Ham ålene. Kristus må herske i legemet og i dets lemmer, som bør hjelpe til å fremme sjelens innvortes hellighet; for de er sjelens redskaper, eller for å bruke apostelen Paulus' ord: "rettfærdighetens våpen for Gud."

Når alt dette fremlegges for de troende slik at disse sannheter gjennomtrenger deres betraktning, da vil de langt lettere kunne føres til den høyeste fullkommenhet.

Give da Gud, ærverdige brødre, at både de utenforstående må attrå sin egen frelse og ta imot Kristi milde åk, og at vi alle som ved den barmhjertige Guds rådsslutning et husets barn, må bære dette åk ikke motstrebende, men med lengselsfull begjærlighet, med kjærlighet og hellighet! Og når vi således har ordnet vårt liv etter det guddommelige rikes lover, måtte vi da høste de gode frukter i rik fylde og med stor glede! Ja, måtte vi av Kristus telles blant de gode og trofaste tjenere og i hans himmelske rike bli delaktige med Ham i lykksaligheten og herligheten!

Så være da dette et tegn og underpant på Vår faderlige kjærlighet mot dere, ærverdige brødre, ved den tilstundende fødselsdag av Vår herre Jesus Kristus.

Og som formidling av de guddommelige gaver ta imot den apostoliske velsignelse som Vi med elskende hjerte lyser over dere, ærverdige brødre, og over deres prester og deres folk.

Gitt i Rom ved Sankt Peter den 11. desember i det hellige år 1925, i det fjerde år av Vårt pontifikat.

PIUS P. P. XI.